

אורי סטריזובר

אבשלום

"לאט לי לנער לאבשלום"
שמואל ב י"ח, ה

ועת מצתך מלחמת ארץ יבשה אדמה לא מתעוררת אין בה חיות אין דרך לפניה
לאן תברח שערך אחוז בענף משפל פתגורה פרומה מכנסיה מפשלים
מה תבקש טרם יתפרקו חלקיה
לטפס על גבעה קרובה לשאת ולתת עם רוח לצחק פעם אחת בעין סערה

אן סקסטון

מקום מגורי בבית אצילי זה של עץ הדפנה

אני חיה ברגלי העץ שלי ו-הו
ידי הירקות-ירקות.
מאחר מכדי
להצטער על כך שברחתי מפניה, אפולו,
דם נע חרשית בעורקי המהרקים בקלפה,
אני, שרצתי ברגלי נימפה להכות שרש במעוף,
יש לי רק משאלה מאחרת זו לבצר עצים אלה
שפתוכם אני שוכנת. המקצב שאבד לי
עוטף פעימותי אדרת משי. בכל מאה, תחבולות
מצוקה מכאיבות לי בכל.
כפור מתדפק על עורי ואני נותרת בבהק
הדר כי אתה נעלמת בזמן. הרוח
מזעיק אותה, לטקס פלחן מרהיב זה
בו אהל נשמת רוח אפי אוכד באורה.
איני יודעת אלא כיצד תשוקה זו שלא בעתה השליכה
לעד בשר לרוח והעתיקה חרדותי
אל רומא, אשת-סודנו במיתוס פלאים.
אגרוף חסר-מנוח אני
בעודי גולשת אל הפוכבים בשנותי העקרות.
אני ארשת לגלוג בדמות עטרת תהלה; תאם
רעבוני הוא, ביש-מזל, שלא בעתו.
הקדמת לחלק לי כבוד, אפולו.
אין עוד איש שיבין
כיצד אני ממתינה
כאן ברגלי העץ שלי ו-הו
ידי הירקות-ירקות.

שורה לתמיר

כאן זריקות תמונותינו אחת של מדבר ואחת של שמים ותמונת ים דהוי מלח
יד תמיר מתקרבת ונסוגה גופי מתעטף ברגליו ראשי מהדק לבטנו
חדרי לב מכדרים מתגלגלים כירידה אל ים מות
תחת צל מים כבדים מתקלפים בגדים נשכבים על מלח
פתם נוגע בקמט קרע בחר
מתקנאים כבגדינו באים על ספוקנו
נמסים בלא קול כמלח במי ים

משוררת ירוקה

משוררת גוססת במרפסת
ואבשלום מיטיב רעמת בלוריתו סבוכה בענפי עץ
מביט בדלילות שערה

שריון רוזנה מטל לצד ארגו ספרים חתום
ושפתיה משוררות מבטו המתקרב בעזבו
שואלת כאם זנוחה לאן תלך

משוררת ירוקה בלא אבשלום
מתכוצת בפנה
שערה כגפנית על קיר מרפסת

חיקויי טביעה

פחד

מטביעה

פחד מברידות שָׁכּוּז

הַעֲסִיק אוֹתִי בְּהִסְכָּמִים

כְּמוֹ יִכְלְתִי לְקִנּוּת

אֶת שַׁחְרֵרֵי מִמְנוּ.

זֶה עֲבַד שְׁנֵתִים

וּבְמִשָּׁךְ כָּל חֹדֶשׁ יוֹלִי

בְּסוֹף הַשָּׁבוּעַ הַעֲתוּנִים הַשְּׁחִירוּ מֵאֲסוּנוֹת חֲרָשִׁים
בְּכַבִּישׁ הַמְּהִיר וּבְבוֹסְטוֹן הַחוֹנֵק מֵצֵא קָרְבָּן נוֹסֵף
וְכִלְנוּ יִשְׁכְּנוּ ב'טְרוּרוֹ' שְׁתִּינוּ בִּירָה וְרִשְׁמֵנו הַמְּחֵאוֹת.
אַחֲרַיִם רָכְבוּ עַל גְּלִים, מְנוּטִים רַפְסוּדוֹת כְּעֵגְלוֹת חֲרָף.
שְׁחִיתִי - אֶךְ הַגָּאוֹת בָּאָה כְּעֵשְׂרֵת אֲלָפִים אוֹרְגוּמוֹת.
שְׁחִיתִי - אֶךְ הַגְּלִים הָיוּ גְבוּהִים מִצּוֹאֲרֵי סוּסִים.
הֵייתִי סְגוּרָה בְּאֶרֶץ הַהוּא, וּלְבִסּוֹף, מְכַרְסְמִים אֶת הַדְּלֵת,
הֵם גָּרְרוּ אוֹתִי מִשָּׁם, מִטְּפֵטֶפֶת שְׁתֵּן עַל חוֹף שֶׁל חוּל-אָבֵן.

גְּשָׁמִי!

וְדַעֲי לָךְ...

בְּמִלָּה בְּסִיר שׁוֹקוֹלֵד,

הוּא רוֹתֵחַ

וּמְכַתֵּר אוֹתָךְ.

אֵין כָּל חֹדֶשׁ בְּפִחַד

אֶךְ בְּסוֹפוֹ שֶׁל דְּבַר פִּחַד

הוּא זֶה הַמְּטַבֵּיעַ אוֹתָךְ.

בְּאוּגוּסְט הַתְּחֵלְתִי לְחַלֵּם עַל טְבִיעָה. מִיתָה

הוֹלֶכֶת וְנִמְשַׁכֶּת בְּמֵים זָכִים וְצִלּוּלִים

כְּמוֹ הַגִּי'ן שְׁאֵנִי שׁוֹתָה בְּכָל יוֹם בְּחֶמֶשׁ וְחֶצִי.

שׁוֹקֶעֶת בְּפֶעַם הַאֲחֻרֹנָה, גְּשִׁימָה אֲחֻרֹנָה שֶׁם רוֹבֶצֶת,

אֵנִי לוֹפֶתֶת צִלּוּפִחִים כְּמוֹ חֲבִלִים - זֶהוּ אֶתְךָ, מוֹזֵר,

אַחַר כֵּךְ, לְבִסּוֹף, זֶה גְמוּר. עֲכָשׁוּ מֵטֵאטֵאֵי הַרְחוּבוֹת מְגִיעִים,

הַזּוֹחֲלִים הַנִּקְשִׁים הַבָּאִים לְפָנֹת אֶת קַרְקַעִית הָאוֹקִינוֹס.

וּמָוֵת, הַקָּצֵב הַזָּקֵן, לֹא יִטְרִיד אוֹתִי עוֹד.

מְעוֹלָם

לֹא הִיָּה לִי חֵלוֹם כּוֹה

רַק פְּעָמִים כְּשֶׁהוֹרִי

נֶאֱחָזוּ בְּרַפְסוּדוֹת

וְחִכּוּ יַחַד לְמוֹת,

קְפוּאִים

כְּתִמוּנוֹת זְמָה.

תרגום: עודד פלד

אן סקסטון [1928-1974] היתה משוררת וידי מובהקת, תלמידתו של רוברט לואל וידידת-נפש של סילביה פלאת'. אמילי דיקינסון כינתה פעם פרסום שירה 'מכירה פומבית של הנפש', וולט ויטמן הרחיק לכת יותר מכל משורר אחר בדורו באינדיווידואליות קיצונית והוליך את קוראיו בחלק משיריו אל מחוזות אינטימיים אסורים. אליט גילה עניין רב בחוויית הנורא שאין להביעה במילים, פאונד נתן ביטוי לאלומות בשיריו, ואצל הארט קריין ניתן למצוא שירת אובדן סימבוליסטית. כל אלה היו נדבכים שעל גבם צמחה שירת הוידוי האמריקנית של לואל, סנודגראס, ג'ון ברימן, סילביה פלאת', אדריאן ריץ', ואחרים. ובנוסף, משוררות ותיקות כמיוריאל רוקייר ואליוזבת בישוף פתחו צוהר לעולם הנשי וללגיטימיות של ה'פמיניזם' הלא ממוסד, לא פמיניזם אקדמי הנגזר מתורת המגדר, אלא מתן ביטוי חושפני לעצמאות הנשית, שחיתת פרות קדושות בכל הנוגע לאישיותה ולמעמדה החברתי של האשה. סקסטון, כמו בני ובנות דורה המשויכים לזרם הוידוי, נתנה בכתיבתה ביטוי חריף למצוקות נפש ולטלטלות חיים. היא כתבה בפתיחות על ייאוש, ניכור וטירוף, על המחזור החודשי, אוננות, הפלה מלאכותית, גילוי עריות, ניאוף והתמכרות לסמים בתקופה שבה נחשב כל אחד מהנושאים הללו כטאבו. ויותר מכל כתבה על המוות, על ניסיונות התאבדות, על משאלת-לב לשים קץ לחייה. שבעה קבצי שירה פרסמה אן סקסטון בחייה, שזכתה בפרס פוליצר ב-1966, וקבצים נוספים ראו אור לאחר מותה. היא הספידה בשיר מרגש את חברתה סילביה פלאת' לאחר שזו התאבדה ב-1963. אחת עשרה שנים לאחר מכן שמה קץ לחייה.

מִי מְקַשֵּׁב לְחֵלוּמוֹת? מְסַמְלִים דְּבַר-מָה וְתוֹ לֹא -

כְּמוֹ כֶּסֶף לְפִסְכּוֹלֹג אוֹ הַפֶּאֶה הַנְּכִרִית שֶׁל אִמָּךְ,

זֶרֶע שְׁאֵבְדָה לִי כְּמַעַט בְּמִסְחָטֶת חֹדֶר הַכְּבִיסָה,

הוֹלֶכֶת אַחַר זֶרֶע הַפִּחַד, מוֹשֶׁכֶת בְּחוּט הַיִּשָּׁן.

אֶךְ טְבִיעָה אֲמֵתִית נוֹעֲדָה לְמִישֶׁהוּ אַחֵר. הִיא גְדוֹלָה

מְכַדֵּי לְהַכְנִיסָהּ בְּכוּנָה לְפִיךָ, הִיא נוֹעֲצֶת דוֹקְרָנִים חֲמִים

בְּלִשׁוֹנְךָ וּמְקִיאָהּ מֵאִפְּךָ שְׁעָה שְׂרֵאוֹתֶיךָ נְקָרְעוֹת.

מִשְׁלֶכֶת כְּכֹלֵב רֹטֵב בִּידֵי לְהוֹטֵנִית זֹ, אֶת מֵתָה עֲרָה.

פִּחַד,

מְנוּעַ,

סוֹחֵט אוֹתִי שׁוֹב וְשׁוֹב

וְהַקְהֵל צוֹחֵק.

אֵנִי נְמוּגָה לְאֵט, רוֹכֶבֶת אוֹפִנִים וְקָנָה

שְׁשִׁירֵיהָ נֶאֱמָדִים

אֲצֵל רֶשֶׁם בֵּית-הַמְּשֻׁפֵּט.